

طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران

احمد بختیاری نیا^۱

سید نصراله سجادی^۲

مهرزاد حمیدی^۳

[10.22034/ssys.2023.2571.2856](https://doi.org/10.22034/ssys.2023.2571.2856)

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۷/۳۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۱/۲۵

هدف از انجام این پژوهش، طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران بود. روش تحقیق کیفی و از نوع گراند تئوری با رویکرد استراوس و کوربین بود و اطلاعات مورد نیاز با استفاده از مطالعات اسنادی و مصاحبه نیمه ساختاریافته با خبرگان به دست آمد. جامعه آماری پژوهش شامل ورزشکاران نخبه در رده بزرگسالان، رؤسای فدراسیون‌های ورزشی، مدیران کمیته ملی المپیک و معاونان وزارت ورزش و جوانان و روش نمونه‌گیری به صورت غیر تصادفی و هدفمند بود و مصاحبه با ۱۴ نفر از خبرگان تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش کد گذاری باز، محوری و گزینشی استفاده گردید. در اثر تجزیه و تحلیل داده‌ها ۱۲۳ مفهوم یا کد باز، ۱۵ مقوله فرعی و ۵ مقوله اصلی شناسایی شد. نتایج نشان داد آگاهی، حقوق متقابل و آموزش به عنوان مهم‌ترین عوامل علی مدل شناسایی شدند. عوامل قدرت رسانه‌ها، افسر حفاظت و دسته‌بندی مخاطب به عنوان مهم‌ترین عوامل زمینه‌ای شناسایی شدند. عوامل مداخله‌گر مدل نیز شامل محدودیت، زیرساخت و ناآگاهی مدیران بوده است. در نهایت راهبردها شامل سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها، اعتمادسازی، روابط عمومی و رسانه و قانون پیشنهاد شدند. تأیید نظر اساتید و کسب و تأیید نظر دو نفر از متخصصان نظریه زمینه‌ای در زمینه روند پژوهش در جهت افزایش اعتبار تحقیق صورت گرفت. همچنین برای تأیید دقت از بازبینی کدها (پایایی باز آزمون) و تأیید اساتید پژوهشی استفاده گردید. چنین به نظر می‌رسد که مدیران با اجرای مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده می‌توانند از دستاوردهای آن در سازمان‌های ورزشی بهره‌مند شوند.

واژگان کلیدی: آزار و اذیت، حفاظت و ورزشکار نخبه.

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت راهبردی در سازمان‌ها و اماکن ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

^۲ استاد، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران (نویسنده مسئول) E-mail: Sajadi@gmail.com

^۳ دانشیار، گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

مقدمه

در دنیای کنونی انجام فعالیت‌های ورزشی به‌عنوان یک عنصری قوی و فعال، نقش مؤثری در جامعه روبه‌توسعه امروز ایفا می‌نماید و استمرار و تداوم آن در ارتقای سطح فرهنگی مادی و معنوی جامعه مؤثر واقع می‌شود و سلامت جسمی و روحی افراد جامعه را تضمین می‌نماید. در حال حاضر ورزش و فعالیت‌های مربوط به آن، زمان و انرژی فراوانی از افراد هر جامعه را به خود اختصاص داده و جایگاه مهمی در فرهنگ جوامع پیدا کرده است. رقابت‌های ورزشی، ورزشکاران و تماشاگران را در وضعیت‌هایی قرار می‌دهند که ممکن است قواعد، هنجار و تقسیم کارهای رایج به آسانی نقض و به رویارویی‌های پرخاشجویانه و خشونت-آمیز منجر شود (محسنی، ۱۳۸۸: ۷۶). رفتار اجتماعی، پایه و اساس زندگی هر فرد است و رشد اجتماعی نیز سبب اعتلای رشد عقلانی سایر جنبه‌های رشدی فرد می‌شود. یکی از کارکردهای مهم ورزش کمک به رشد و تحول شخصیت روانی، اجتماعی و جسمانی افراد جامعه، تحکیم معاشرت جمعی و تسهیل دستیابی به رشد مسئولیت اجتماعی و فردی می‌باشد (ظهیری و آقاپور، ۱۳۹۳: ۹۸). در بیانیه اجماع کمیته بین‌المللی المپیک آورده شده که آزار و اذیت و سوءاستفاده به پنج شکل می‌تواند ایجاد گردد که ممکن است به‌صورت ترکیبی یا به‌تنهایی اتفاق بیفتد: (۱) سوءاستفاده روانی، (۲) سوءاستفاده جسمی، (۳) آزار جنسی، (۴) سوءاستفاده جنسی، (۵) بی‌توجهی و غفلت (کمیته بین‌المللی المپیک).

آثار مثبت و ابزار توسعه‌یافتن ورزش وسیله و به‌خودی خود هدف است. ورزش علیه ناهنجاری-ها مبارزه می‌کند و آگاهی زنان را از حقوق و مسائل آنها افزایش می‌دهد-در عین حال با گردهم آوردن افراد و گروه‌ها به ساختن پل ارتباطی میان آنها کمک می‌کند. ورزش در ترمیم زخم‌ها و آسیب‌های اجتماعی مؤثر است و شادی و نشاط را به زندگی افراد هدیه می‌کند. ورزش که بخشی جدانشدنی از تعلیم و تربیت عمومی است، تأمین سلامت جسمی و روانی را به دنبال دارد و افراد را با نظام نهفته در فعالیت بدنی عجین می‌سازد (جکسون^۱، ۲۰۱۵). موفقیت در بین ورزشکاران نخبه، بیش از هر چیزی به تأمین رضایت دو سرمایه‌ی انسانی مهم در ورزش، یعنی ورزشکاران و مربیان وابسته است. رضایت ورزشکاران می‌تواند بیشترین نقش را در عملکرد و تعاملات تیمی ایفا کنند. ورزشکاران تا حد زیادی تعیین‌کننده وضعیت رقابتی و سرمایه‌ای باشگاه هستند. بنابراین، رضایت و تعهد شغلی آنان اهمیت بسیاری دارد (رضایانی‌نژاد و همکاران، ۱۳۹۶: ۲۳۶).

محیط ورزش به دلیل مستقل بودن از سایر حوزه‌های زندگی همواره به‌عنوان یک منطقه شفاف دیده شده و رشته‌های ورزشی به‌عنوان یک منطقه متفاوت که فقط بر عملکرد فیزیکی یا توانایی در نظر گرفته شده به‌عنوان یک زمینه متفاوت تأکید دارد، فعالیت نمی‌کنند. در حالی که آشکارکردن آزار و اذیت و

¹ jackson

سوءاستفاده در جامعه دشوار است، اما آزار و اذیت در ورزش بسیار مشهود است (ترکلی و کوبانگلو^۱، ۲۰۱۸: ۱۷۱). ورزش ایمن باید به‌طور مناسب به‌عنوان یک عنصر اصلی از یک مدل کسب وکار قوی در ورزش یا حمایت خوب دولت از طریق بالا و پایین در هر سازمان ورزشی لحاظ شود. آزار و اذیت و سوءاستفاده می‌تواند بر اساس هر دلیلی اعم از نژاد، مذهب، رنگ، عقیده، قومیت، خصوصیات جسمی، جنسیت، گرایش جنسی، ناتوانی سنی، وضعیت اجتماعی اقتصادی و توانایی جسمانی باشد. این امر می‌تواند شامل یک حادثه تکرارنشده یا یک‌سری حوادث باشد (مونتجوی و همکاران^۲، ۲۰۱۶: ۵۰). خشونت علیه زنان و دختران در موقعیت‌های ورزشی مانع اصلی برای مشارکت آن‌هاست. میزان و اشکال خشونت در ورزش که مردان، زنان، دختران و پسران تجربه می‌کنند، متفاوت است. اما شواهد نشان می‌دهد که دختران در معرض خطر خشونت جنسی، آزار و اذیت و استثمار بیشتری هستند. خشونت چه در ورزش و چه خارج از ورزش رخ دهد، اثرات منفی آن روی ورزشکاران زنی که در رشته‌های انفرادی تمرین می‌کنند، قابل ملاحظه است. خشونت‌هایی که در خارج از ورزش اتفاق می‌افتد، می‌تواند قربانیان و کسانی که مورد آزار واقع شده‌اند را در حالی که در حین آموزش هستند، دنبال کنند. (ترکلی و کوبانگلو^۳، ۲۰۱۸: ۱۷۲). استرلینگ و کر^۴ (۲۰۱۲) دریافتند که ورزشکاران زن و مرد نخبه بازنشسته آثار روانی (بی‌حوصلگی، خشم، خودسودمندی پایین، عزت نفس پایین و اضطراب) متعددی را از تجربیات خود از سوءرفتار عاطفی مربیان گزارش کردند. بریکندریج و همکاران^۵ (۲۰۰۵) نیز با تأکید به میزان خشونت‌های عاطفی و روانی، آن را بسیار شایع‌تر از آزارهای جنسی در حیطه ورزش بیان کرده‌اند.

با وجود مزایای بی‌شمار مشارکت در ورزش، شواهد نشان می‌دهد که آزار و اذیت و سوء استفاده در تمامی ورزش‌ها و در همه سطوح اتفاق می‌افتد. این ممکن است با فقدان سیاست‌های نظارتی و رویه‌ها در سازمان‌های ورزشی همراه باشد (مارکس^۶، ۲۰۱۱: ۹۰۷). بسیاری از مردم بر این عقیده‌اند که شرکت در ورزش، فعالیت بسیار مثبتی است و میدان ورزشی یک میدان امن است. بنابراین، دشوار است بپذیرند در محیط ورزشی نیز افرادی وجود دارند که ورزشکاران را مورد آزار و اذیت قرار می‌دهند. اما از آن جا که ورزش از بسیاری جهات آینه جامعه است، نباید تعجب کنیم (فاستینگ^۷، ۲۰۱۴: ۲۸). فاستینگ (۲۰۱۰) بیان می‌دارد که بیشترین سطح آزار و اذیت در بالاترین سطح عملکرد نشان داده شده است. کاووسان و استرنجر^۸

¹ Terekli & Çobanoglu

² Mountjoy et al.

³ Terekli & Çobanoglu

⁴ Stirling & Kerr

⁵ Brackenridge et al.

⁶ Marks

⁷ Kari Fasting

⁸ Kavussanu , Stanger

(۲۰۱۷) متغیرهای انگیزشی و اخلاقی را پیش‌بینی‌کننده‌های مهم رفتارهای اجتماعی و ضداجتماعی ورزشکاران می‌داند و اولویت سالم‌سازی را از عوامل روانی مربیان و ورزشکاران قلمداد می‌کند. بنابراین، وظیفه قانونی و اخلاقی، مراقبت از کسانی است که ورزش را سازمان می‌دهند تا اطمینان حاصل شود که خطرات خشونت غیرتصادفی شناسایی و کاهش می‌یابد. آسیب‌های ناشی از آزار و اذیت هنوز هم برای بسیاری از سازمان‌های ورزشی یک نقطه کور است- یا از طریق ترس از آسیب به شهرت یا از طریق ناآگاهی، سکوت و تبانی (موننجوی و همکاران^۱، ۲۰۱۶: ۱۷۴). افروزه و همکاران (۱۳۹۸) با تحلیل ابعاد خشونت علیه کودکان در حوزه ورزش بیان داشتند چهار عنصر فرد، خانواده، جامعه و باشگاه هستند که نقصان در هر عنصر می‌تواند راه را برای خشونت علیه کودک هموار کند. استرلینگ و کر (۲۰۰۸) به این نتیجه رسیدند که ورزشکاران معمولاً توسط رفتارهای زبانی، رفتارهای فیزیکی و بی‌توجهی یا حمایت‌های ویژه، مورد سوءرفتار عاطفی مربیان قرار گرفته‌اند. رومین و همکاران^۲ (۲۰۱۳) با بررسی در جامعه ورزشی هلند نشان دادند که ۱۱ درصد از افراد ۱۲ سال به بالا قربانی یا شاهد خشونت‌های کلامی، ۱۲ درصد قربانی برخورد‌های فیزیکی و در حدود ۱ درصد قربانی تجاوز جنسی در ورزش بوده‌اند. ورتمن^۳ و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند که به ترتیب ۳۸ درصد، ۱۱ درصد و ۱۸ درصد از ورزشکاران این خشونت‌ها را تجربه کرده‌اند. علاوه بر این، سوءاستفاده جنسی در ورزش در هر دو جنس مشهود بوده است. همچنین، سوءاستفاده در ورزشکاران مبتدی نسبت به ورزشکاران نخبه فراگیری بیشتری دارد. اوهرلت و همکاران^۴ (۲۰۱۸) اذعان داشتند که بیش از یک سوم ورزشکاران کشور آلمان در طول زندگی خود خشونت جنسی را در ورزش تجربه کرده‌اند.

در کشورهای مختلف سوءاستفاده‌های مختلفی در ورزش دیده می‌شود، اما به دلیل ماهیت مسئله‌برانگیز این مسائل کمتر علنی می‌شوند. در واقع پرداخته‌نشدن به این مسائل به این معنی نیست که در ورزش کشورها این موضوع وجود ندارد، بلکه به واسطه شرایط خاص اجتماعی و فرهنگی به آن‌ها پرداخته نمی‌شود. در سال‌های گذشته مواردی از سوءاستفاده در ورزش گزارش شده‌اند که از آن‌ها می‌توان به تنبیه بدنی ورزشکاران؛ فحاشی کردن و توپ و تشر به ورزشکاران؛ کودک‌آزاری و سوءاستفاده از دانش‌آموزان در درس تربیت بدنی؛ آزار و اذیت دختران در کلاس ورزش؛ اذیت و آزار جنسی در برخی مدارس فوتبال، تعرض به پسر بچه‌ها در مدارس فوتبال؛ ضرب و شتم ورزشکاران و ... یاد کرد. افشای این سوء استفاده‌ها در ورزش به واسطه ترس از آسیب‌های ناشی از اعتبار، جهل، سکوت یا تبانی، در بسیاری از نهادهای

¹ Mountjoy et al.

² Romijn et al.

³ Vertommen et al.

⁴ Ohlert et al.

ورزشی انجام نمی‌گردد و به مثابه یک نقطه کور در نظر گرفته می‌شود (مونتوایس و همکاران^۱، ۲۰۱۶). با توجه به مطالب یادشده و با در نظر گرفتن سیاست‌ها و رویه‌های بین‌المللی ورزش که شامل بحث حفاظت از ورزشکاران، مراقبت از یکپارچگی ورزش و سازمان‌های ورزشی، حفاظت از افراد شاغل در سازمان‌های ورزشی، گسترش ارزش‌های ورزش ایمن و پا می‌شود، پژوهشگر بر آن است تا به طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر و ارائه راهکارهای کاربردی بپردازد.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق از نوع کیفی (داده‌بنیاد)، به لحاظ اهداف پژوهش از نوع کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها، توصیفی - پیمایشی بود که به صورت میدانی اجرا شد. جامعه آماری این پژوهش شامل ورزشکاران نخبه در رده بزرگسالان، رؤسای فدراسیون‌های ورزشی، مدیران کمیته ملی المپیک و معاونان وزارت ورزش و جوانان بود که با روش نمونه‌گیری غیرتصادفی و هدفمند با ۱۴ نفر از خبرگان تا رسیدن به اشباع نظری مصاحبه شد. به منظور جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با نخبگان استفاده شد. پژوهشگر پس از هماهنگی‌های لازم در محل کار مصاحبه‌شونده حضور می‌یافت و با استفاده از ضبط صوت و با کسب اجازه از مصاحبه‌شونده مکالمات مصاحبه را ضبط می‌کرد تا کدها را استخراج کند- البته این عمل بعد از هر بار مصاحبه صورت گرفت. گفتنی است که مدت زمان انجام مصاحبه بین ۳۰ تا ۵۰ دقیقه بود و فرایند مصاحبه در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ اجرا شد. در نهایت برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش کدگذاری باز، محوری و گزینشی استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

با توجه به تحلیل داده‌های جمع‌آوری‌شده، در مجموع پنج مقوله اصلی شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها شناسایی شد که در ادامه به بررسی جزئیات هر کدام پرداخته می‌شود. با توجه به نتایج جدول ۱، با تجزیه و تحلیل داده‌ها در زمینه شرایط علی یا سبب‌ساز مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران یک مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۱۷ مفهوم یا کد باز شناسایی شد:

جدول ۱: کدگذاری باز و محوری شرایط علی

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
آگاهی	آگاهی	۱. استفاده از ابزار رسانه و کارشناسان جهت آشنایی ورزشکاران و مربیان از حقوق متقابل.
		۲. برگزاری دوره‌های آموزشی جهت آشنایی ورزشکاران، مربیان با مبانی آزار و اذیت.
		۳. جذب مشاور آگاه به مسائل و حقوق ورزشکاران و مربیان.
		۴. ایجاد کتابچه‌های آموزشی برای ورزشکاران و ارائه به آن‌ها در حین برگزاری اردوهای ورزشی.
		۵. آگاهی دادن والدین به ورزشکار بسیار مهم است و جلوی خیلی از این مسائل را می‌گیرد.
		۶. ورزشکار در دوران ورزشی خود خیلی چشم و گوش بسته است و فقط روی تمرین تمرکز دارد.
		۷. قابلیت رسانه‌های اجتماعی و شناخت آن بسیار مهم است.
		۸. قدرت تعامل در رسانه‌های اجتماعی بسیار مهم است.
		۹. این که هر کسی می‌تواند در رسانه‌های اجتماعی بنویسد، خوب است.
		۱۰. مربیان و ورزشکاران سواد لازم و آشنایی با رسانه‌های اجتماعی ندارند.
آموزش	آموزش	۱۱. عدم آموزش لازم برای نوشتار در رسانه‌ها و رسانه‌های اجتماعی.
		۱۲. ایجاد کتابچه‌های آموزشی برای ورزشکاران و ارائه به آن‌ها در حین برگزاری اردوهای ورزشی.
		۱۳. آموزش ورزشکاران، مربیان و مدیران بسیار مهم است.
		۱۴. حضور در کلاس‌ها و دوره‌های شورای حفاظت از ورزشکاران ضروری به نظر می‌رسد.
حقوق متقابل	حقوق متقابل	۱۵. آشنایی ورزشکاران و مربیان از حقوق متقابل خود.
		۱۶. قوانین و مقررات، قانون نباشد این اتفاقات ادامه پیدا می‌کند، هم در سطح کلان در کشور و هم در سطح سازمان.

۱۷. آزار و اذیت ورزشکاران به صورت جسمی، روحی و روانی، جنسی و حتی تخصصی است، اگرچه براساس فرهنگ و مذهب در همه کشورها مقاومت وجود دارد ولی همه این ابعاد رو دارند، سازمان‌های متولی ورزش قهرمانی موظف هستند محیط امن و خوشایندی را برای ورزشکار ایجاد نمایند.

با توجه به نتایج جدول ۲، با تجزیه و تحلیل داده‌ها در زمینه شرایط زمینه‌ای مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران، ۱ مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۲۴ مفهوم یا کد باز شناسایی شد:

جدول ۲: کد گذاری باز و محوری شرایط زمینه‌ای

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
قدرت رسانه	قدرت رسانه	۱. قدرت پخش زنده در رسانه‌های اجتماعی تفاوت دیگر است، چون پخش زنده در گذشته در اختیار حاکمیت بود.
		۲. قدرت انتشار اطلاعات در رسانه‌های اجتماعی بسیار آسان است.
		۳. دسترسی آسان به حاشیه‌ها.
		۴. رسانه‌های اجتماعی مرزها را از بین برده و دهکده جهانی ساخته است.
		۵. رسانه‌های اجتماعی می‌تواند محبوبیت بازیکنان و کادر فنی و تمامی ارکان سازمان را افزایش دهد یا آنها را نابود کند.
		۶. رسانه‌های اجتماعی انحصار رسانه‌ها را از بین برده است.
		۷. رسانه‌های اجتماعی تاثیر بیشتری از رسانه‌های سنتی دارند.
		۸ طوفان رسانه‌ای در رسانه‌های اجتماعی بسیار تاثیرگذار است.
		۹. افرادی دارای منصب می‌ترسند که جایی اشتباه کرده و از طریق رسانه‌ها دیده شود.
		۱۰. بحث تعرض مربی ژیمناستیک آمریکا در رسانه‌ها مطرح شد و پس از آن سایر ورزشکارانی که مورد تعرض قرار گرفته بودند شکایت‌های خود را مطرح کردند.
		۱۱. بازیکن مطرح که اقدامات غیراخلاقی انجام داده بلافاصله با عکس‌العمل رسانه‌ها مواجه شد.

۱۲. بعضاً افراد به طور ناشناس می‌توانند اخبار را در رسانه‌های اجتماعی به اشتراک بگذارند.

۱۳. کلیه موارد آزار و اذیت در جایی که تخلف صورت گرفته است، مطابق تعریف سازمان شما از آزار و اذیت و سوء استفاده باید از طریق یک رویه انضباطی گزارش شود.

۱۴. معلوم شود چه کسی گزارش آزار و اذیت را دریافت و از افراد مربوطه پشتیبانی می‌کند.

افسر

۱۵. افسر حفاظت باید با بخش‌ها و افراد مربوطه سازمان برای ارزیابی اینکه آیا آزار و اذیت و سوء استفاده با تعریف سازمان مطابق بوده یا خیر هماهنگ باشد.

حفاظت

۱۶. مأمور بهزیستی و حراست بخشی از یک برنامه جامع ورزشی امن برای رویداد است.

۱۷. ورزشکاران معلول ریسک بالایی برای سوء استفاده در مقایسه با هم‌تایان سالم خود دارند.

۱۸. محافظت از ورزشکاران باید همه افراد درگیر در ورزش را نگران کند.

۱۹. هدف این باشد که بر پیشگیری از خشونت علیه زنان در ورزش متمرکز شود.

۲۰. خط‌مشی حراست از ورزشکاران بیشتر به سمت جوانان ورزشکار

دسته‌بندی

۲۱. خشونت علیه زنان و دختران در موقعیت‌های ورزشی مانع اصلی برای مشارکت آنها است.

مخاطب

۲۲. میزان و اشکال خشونت در ورزش که مردان، زنان تجربه می‌کنند متفاوت است.

۲۳. دختران در معرض خطر خشونت جنسی، آزار و اذیت و استثمار بیشتری هستند.

۲۴. حمایت از کودکان در ورزش و جلوگیری از کودک‌آزاری.

طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران

با توجه به نتایج جدول ۳، با تجزیه و تحلیل داده‌ها در زمینه شرایط مداخله‌گر مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران، ۱ مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۲۱ مفهوم یا کد باز شناسایی شد:

جدول ۳: کدگذاری باز و محوری شرایط مداخله‌گر

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
محدودیت		۱. رد تبعیض از هر نوع و به هر دلیلی، خواه نژاد، رنگ، جنسیت، گرایش جنسی، زبان، مذهب، عقاید سیاسی یا دیگر عقاید، منشأ ملی یا اجتماعی، دارایی، تولد یا وضعیت‌های دیگر.
		۲. عدم‌درک آنچه آزار و اذیت و سوءاستفاده را تشکیل می‌دهد.
		۳. ترس از گزارش‌دادن.
		۴. اگرچه براساس فرهنگ و مذهب در همه کشورها مقاومت وجود دارد، ولی همه این ابعاد رو دارند، سازمان‌های متولی ورزش قهرمانی موظف هستند محیط امن و خوشایندی را برای ورزشکار ایجاد نمایند.
موانع عملکردی		۴. به دلیل مسایل فرهنگی و جلب اعتماد سازمان‌ها کمتر به این مباحث ورود می‌کنند
		۵. رشد و بلوغ اجتماعی ورزشکار در خانواده
		۶. مربیگری، مسئولیت مقدسی است، کار فرهنگی و اخلاقی است، خیلی می‌توانند جلوی سوءاستفاده رو بگیرند.
		۷. نقش ورزشکار و والدین مهم هست، متأسفانه در ایران عنوان کردن این مسائل از لحاظ اجتماعی و فرهنگی مشکل است.
زیرساخت		۸. فرهنگ‌سازی زمان بر خواهد بود.
		۹. عدم‌درک آنچه آزار و اذیت و سوءاستفاده را تشکیل می‌دهد.
		۱۰. عامل زیرساخت‌ها خیلی مهم است.
		۱۱. امکان دسترسی و ارائه گزارش و شکایت برای ورزشکاران در سراسر کشور یکسان نیست.
		۱۲. آئین‌نامه‌های رفتاری باید توسط همه سازمان‌های ورزشی امضا شود.

۱۳. سیستم گزارش دهی آنلاین، جایی که ورزشکار می تواند گزارش آزار

و اذیت و سوء استفاده را به کمیته ملی المپیک، فدراسیون جهانی، یا

فدراسیون ملی ارائه دهد.

۱۴. عدم اعتماد به روش گزارش دهی.

۱۵. داشتن چارچوبی برای شرکت ورزشکاران در ورزش پاک.

۱۶. عدم آگاهی برخی مدیران از ابعاد و مفهوم آزار و اذیت.

۱۷. باید ملاحظات پنهان برداشته شود و از رسانه ها استفاده بهینه بکنیم.

۱۸. ما از مسائل روز رسانه های اجتماعی عقب هستیم.

۱۹. بدآگاهی مدیران در باره اتفاقات و حوادث پشت پرده ورزش.

۲۰. عدم آگاهی مدیران در استفاده از افراد متخصص و کارشناسان این

حوزه.

۲۱. عدم آشنایی با کنوانسیون های بین المللی در مورد حمایت از حقوق

بشر.

ناآگاهی

مدیران

با توجه به نتایج جدول ۴، با تجزیه و تحلیل داده ها در زمینه راهبردهای مدل حفاظت ورزشکاران

نخبه در برابر آزار و اذیت و سوء استفاده در ورزش ایران، ۱ مقوله اصلی، ۴ مقوله فرعی و ۴۰ مفهوم یا کد

باز شناسایی شد:

جدول ۴: کدگذاری باز و محوری راهبردهای مدل

مقوله اصلی	مقوله فرعی	مفاهیم
راهبردها	سیاست ها و خط-مشی ها	۱. نکته مهم این است که افراد در هر جایگاهی با هر سطح از سواد و با هر سطح از لحاظ دانش بتوانند در جریان امور قرار گیرند.
		۲. خط مشی ها، بیانیه های هدفی هستند که پابندی به ایجاد محیطی امن و مبتنی بر احترام متقابل را به ترسیم می کنند.
		۳. بر پیاده سازی خط مشی ها باید نظارت شود.
		۴. خط مشی ها و سیاست ها باید مسائل را شناسایی و به آن ها بپردازند.
		۵. مسئولان اجرا، پیاده سازی و صیانت از سیاست ها باید مشخص باشند.
		۶. دامنه پیامدهای مربوط به تخلفات را مشخص کنند.
		۷. هر آنچه تخلف محسوب می شود را تعریف کنند.

۸. جزئیات مربوط به اینکه طرفین شکایت از کجا می‌توانند مشاوره و حمایت

بگیرند را توضیح دهند.

۹. برای تمامی اعضا حق احترام، ایمنی و حفاظت قائل شوند.

۱۰. سیاست‌ها ساده، شفاف و قابل درک باشند.

۱۱. فرهنگ رسانه‌ای در دنیا عوض شده است.

۱۲. تمامی افراد با هم از طریق رسانه‌های اجتماعی در ارتباط هستند.

۱۳. رسانه اجتماعی این امکان را می‌دهند که در باره شما نظر دهند.

۱۴. به روز بودن اطلاعات.

۱۵. ایجاد بحران اخلاقی امکان دارد از طریق رسانه‌های اجتماعی صورت گیرد.

۱۶. افراد در رسانه‌های اجتماعی می‌توانند مستقل از رسانه‌های سنتی اخبار

خودشون رو منتشر کنند و بازخورد مثبت بگیرند از مخاطب‌های کلیدی

خود این ویژگی ممتاز است.

۱۷. آگاهی‌رسانی از طریق رسانه‌ها و ایجاد روابط دوطرفه امتیازی است که

در جای دیگر نیست.

۱۸. با توجه به قدرتی که رسانه پیدا کرده است، افراد شاغل در ورزش

سعی می‌کنند کمتر دچار لغزش اخلاقی شوند.

۱۹. روشنگری، ترویج و آگاهی‌رسانی، ایجاد ساختارهای مناسب، پیش-

بینی‌های مناسب، پیش‌بینی سازو کارهای لازم برای مامن بودن ورزشکاران

از اهمیت بالایی برخوردار است.

۲۰. در ارائه گزارشات باید اعتمادسازی کنیم.

۲۱. ایجاد اعتماد باعث می‌شود که ورزشکاران و حتی مربیان راحت‌تر به

بیان اتفاقات بپردازند.

۲۲. امنیت در ارائه شکایت‌ها بسیار مهم است.

۲۳. اطلاع‌رسانی دقیق باعث می‌شود مخاطبان به آنها ایمان بیاورند.

۲۴. با توجه به حجم اطلاعات زیادی که امروزه مردم دریافت می‌کنند

سازمان‌ها باید منابع موثق باشند

۲۵. احترام به کرامت انسانی.

۲۶. کمک به مربیان در مواجهه با افشای آزار و اذیت و سوء استفاده ورزشکاران.

روابط

عمومی

و رسانه

اعتمادسازی

۲۷. خطر رنج ورزشکارانی که مورد آزار و اذیت و سوء استفاده قرار گرفته اند را

کاهش داده و در نتیجه اثرات منفی بر رشد ورزشکاران خواهد گذاشت.

۲۸. رعایت امانت در گزارش نویسی و حفظ شان افراد.

۲۹. عدم افشای اطلاعات گزارشات تا زمانی که به اثبات نرسیده است.

۳۰. وجود افسران حفاظت معتمد همچون افسران دوپینگ.

۳۱. تدوین آیین نامه های رفتاری، مهم است که دقیقاً مشخص کنید که کد

رفتاری به چه مواردی اشاره دارد و چه کسی بر آن اعمال می شود.

۳۲. کدهای رفتاری می توانند بخش مهمی از راهبرد حفاظتی شما را تشکیل دهند.

۳۳. تشریح استانداردهای رفتاری افراد وابسته به سازمان شماسست که

تخلف از آنها ممکن است بسته به مقررات خاصی که انجام می شود به

اقدامات انضباطی بینجامد.

۳۴. تدوین دستورالعمل هایی برای مربیان می تواند باعث محافظت در برابر

نقض مقررات حفاظت از ورزشکار باشد.

۳۵. مراقبت از یکپارچگی ورزش و سازمان های ورزشی.

قانون

۳۶. حفاظت از افراد شاغل در ورزش.

۳۷. برای منع سوء استفاده از ورزشکاران جوان باید تمهیداتی اتخاذ شود.

۳۸. آئین نامه های رفتاری باید توسط همه سازمان های ورزشی امضا شود.

۳۹. حرف اول و آخر را قانون می زند، قوانین و مقررات، قانون نباشد این

اتفاقات ادامه پیدا می کند، هم در سطح کلان یعنی کشور و هم در سطح

باشگاه های ورزشی کوچک.

۴۰. داشتن کمیته انضباطی مقتدر که به مسائل و حوادث مهم ورزش

بپردازد و موارد بی اهمیت.

با توجه به نتایج جدول ۵، با تجزیه و تحلیل داده ها پیرامون پیامدهای مدل حفاظت ورزشکاران

نخیه در برابر آزار و اذیت و سوء استفاده در ورزش ایران، ۱ مقوله اصلی، ۲ مقوله فرعی و ۲۱ مفهوم یا کد

باز شناسایی شد:

جدول ۵: کدگذاری باز و محوری پیامدهای مدل

مفاهیم	مقوله اصلی	مقوله فرعی
۱. بر منابع تاثیر می‌گذارد و باعث افزایش چهار منبع اصلی سازمان شامل منابع مالی، منابع انسانی، منابع فیزیکی و منابع نامحسوس می‌شود.	توسعه منابع	
۲. رسانه‌های اجتماعی یک منبع مهم می‌باشد.		
۳. توسعه سازمانی سیاست حفاظت از ورزشکاران.		
۴. توصیه می‌شود که ورزشکاران در سیاست‌های توسعه حفاظتی مشارکت داشته باشند. ممکن است بخواهید از طریق کمیسیون ورزشکاران سازمان خود همکاری کنید. ضروری است که صدای و نظرات ورزشکاران مورد توجه قرار گیرد.		
۵. حفاظت از ورزشکاران به‌طورذاتی برای حکمرانی خوب و باید درباور سازمان‌های ورزشی جاری باشد.	پیامدها	
۶. توسعه منابع مالی جهت برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی.		
۷. به‌کارگیری منابع انسانی متخصص.		
۸. خطر رنج ورزشکارانی که مورد آزار و اذیت و سوء استفاده قرار گرفته‌اند را کاهش داده و در نتیجه اثرات منفی بر رشد ورزشکاران خواهد گذاشت.		
۹. گزارش دریافتی توسط مامور حفاظت از ورزشکاران.	حمایت از ورزشکار	
۱۰. محافظت از ورزشکاران در برابر آزار و اذیت در ورزش با عنوان «حمایت از ورزشکاران» در اصول بنیادین مدیریت بهینه جهانی المپیک و جنبش‌های ورزشی گنجانده شده است.		
۱۱. کد پزشکی جنبش المپیک، تقدم سلامت ورزشکاران را به رسمیت می‌شناسد و بهترین اقدامات پزشکی را در زمینه مراقبت از ورزشکاران و محافظت از آنها لازم می‌داند.		
۱۲. تاثیر آزار و اذیت بر ورزشکاران می‌تواند ویران‌کننده باشد.		
۱۳. رفاه ورزشکاران هم در زمین مسابقه و هم خارج از آن، برای فدراسیون‌های بین‌المللی ورزش بسیار حائز اهمیت است.		

---

۱۴. نتیجه توسعه سیاست‌های حفاظتی ورزشکاران باید دغدغه تمامی کسانی

باشد که در همه سطوح سازمان‌های ورزشی فعالیت می‌کنند.

۱۵. ما با مربی‌شدن این وظیفه را قبول می‌کنیم که به ورزشکاران کمک کنیم

تا در رشته خود به بهترین ورزشکار تبدیل شوند. این به معنای توانمندسازی

و مراقبت از آنهاست.

۱۶. اساس سیاست جلوگیری از آزار و اذیت و سوء استفاده در ورزش است.

۱۷. با حمایت از جنبش‌های المپیک و پارالمپیک، آمریکا مرکز المپیک برای

ورزش امن را در سال ۲۰۱۷ افتتاح کرد تا امنیت ورزشکاران را در سراسر ۱۷

سازمان ملی مدیریت ورزشی توسعه دهد.

۱۸. اگرچه سیاست‌های حفاظتی که در گروه‌های خاص ورزشکار هدف قرار می-

گیرد لازم و ضروری است، اما شواهد نشان می‌دهد که همه ورزشکاران ممکن است

در معرض خطر آزار و اذیت و سوء استفاده در ورزش قرار بگیرند.

۱۹. سیاست‌های کمیته بین‌المللی المپیک در بحث جلوگیری از آزار و اذیت

و سوء استفاده از ورزشکاران شامل حمایت از تمامی ورزشکاران بدون

محدودیت می‌شود.

۲۰. خشونت چه در ورزش و چه خارج از ورزش رخ دهد، اثرات منفی آن روی

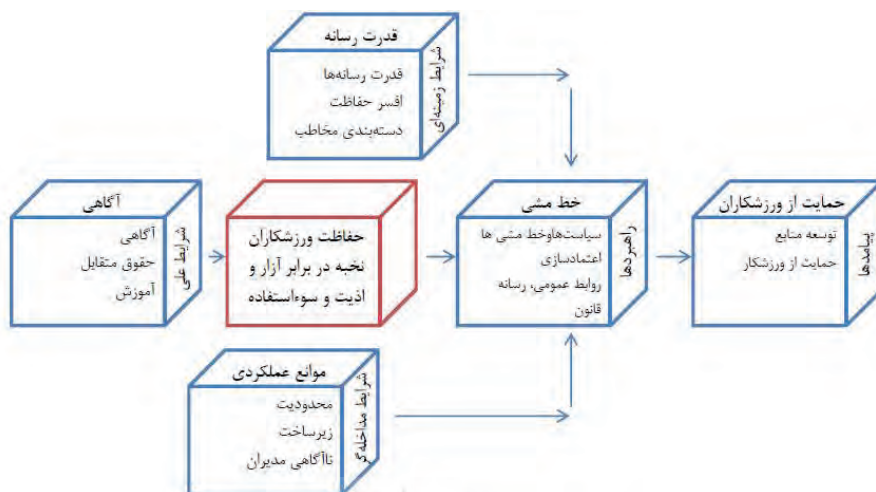
ورزشکاران زنی که در رشته‌های انفرادی تمرین می‌کنند، قابل ملاحظه است.

۲۱. به عنوان بخش مهمی از برنامه جلوگیری از خشونت علیه زنان و دختران

در ورزش، بخش زنان سازمان ملل متحد مجموعه‌ای برای انجمن‌ها و

سازمان‌های ورزشی فراهم کرده است.

شکل ۱: مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام این پژوهش، طراحی مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر بود. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد در زمینه شرایط علی یا سبب ساز مدل حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران ۱ مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۱۲ مفهوم یا کد باز وجود دارد. لذا شرایط علی شناسایی شده در این پژوهش شامل آگاهی، حقوق متقابل و آموزش می باشد. با توجه به نتایج به دست آمده، یکی از مهم ترین عوامل شرایط علی، آگاهی است که عوامل زیادی از جمله مدیریت، ارتباطات، روابط عمومی و .. را شامل می شود. بدین منظور مدیران در شرایط علی لازم است ابتدا آگاهی ها و آموزش های لازم را به ورزشکاران بدهند و برای این کار می توانند از نیروهای متخصص در این زمینه استفاده نمایند. به اذعان بسیاری از پژوهشگران از جمله هیلز و همکاران^۱ (۲۰۱۷) آگاهی و آموزش می تواند تأثیر بسزایی بر کاهش خشونت علیه کودکان داشته باشد. سهرابزاده و راوندی (۱۳۹۶) آموزش در مدرسه و فرایندهای جامعه-پذیری و پرت^۲ (۲۰۱۱) آموزش مدیران ورزشی را از ارکان افزایش آگاهی بیان نموده اند. افزایش آگاهی جز از طریق آموزش میسر نیست که این فرایند نیز می تواند از سه طریق خانواده، جامعه و باشگاه ورزشی انجام شود- اما لازم است نوع آموزش ها نیز مدنظر باشد. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می شود که آموزش ها در چند حیطه از جمله آموزش حقوقی به والدین از طریق جامعه، آموزش مقابله با خشونت علیه

¹ Hillis et al.

² Parent

کودکان از طریق خانواده و جامعه و در نهایت، آموزش مدیریت فضای مجازی در اختیار ورزشکاران از طریق فدراسیون‌ها و رسانه‌ها ارائه شود. همچنین، در برخی موارد، این خشونت‌ها ناشی از تلقی فرد از خود است که از طریق جامعه یا شخصی قوی‌تر، باهوش‌تر یا ثروتمندتر به وی القا شده است که این مورد به «نظریه برچسب‌زنی»^۱ مشهور است و معمولاً در محیط‌های ورزشی می‌تواند فرصت بروز داشته باشد؛ زیرا در این مکان‌ها، برخی افراد مهارت و قدرت بیشتری دارند و این امکان برای آنها وجود دارد که به زیردستان یا بازیکنان ضعیف برچسب‌های خارج از اخلاق بزنند که این خود زمینه بروز خشونت جمعی را برای آنها آسان می‌کند.

نتایج حاصل از این پژوهش در زمینه شرایط زمینه‌ای یا بستر ساز مدل مطلوب حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران ۱ مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۲۴ مفهوم یا کد باز را نشان داد که شامل قدرت رسانه‌ها، افسر حفاظت و دسته‌بندی مخاطب می‌باشد. آنچه در بررسی شرایط زمینه‌ای باید در نظر گرفت شناخت قدرت رسانه‌هاست. امروزه رسانه‌ها جایگاه بسیار مهمی در بین افراد و جوامع پیدا کرده‌اند. هر رسانه‌ای بنا به اقتضائات خاص خودش می‌تواند تأثیراتی بر افراد به جای بگذارد. قدرت رسانه‌ها را در شرایط کنونی دنیای امروز می‌توان به انفجار ارتباطی تشبیه کرد که ارتباطات وسیعی را میان افراد و شهروندان ایجاد کرده که در دنیای واقعی به این وسعت امکان‌پذیر نبود (شکاری نمین و حاجیان، ۱۳۹۳: ۶۸). مامور یا دادرس حفاظت از ورزشکار باید در اختیار سازمان باشد و نسبت به گزارش‌های ارائه‌شده بی‌طرف باشد. همچنین ضروری است که برای این موضوع هم افسر مرد و هم افسر زن حضور داشته باشند. افسر یا دادرس حفاظت از ورزشکاران، همان شخصی است که گزارش‌ها را دریافت می‌کند و باید ارتباط شفافی برقرار شود تا شخص یا اشخاصی که گزارش‌ها را دریافت می‌کنند مسوولیت رسیدگی به پرونده‌ها را به عهده داشته باشند. مهم است که فدراسیون‌ها در سیاست خود یک روش تحقیق و تفسیر تعیین‌شده را برای پاسخ به حوادث ادعا شده از آزار و اذیت و سوءاستفاده بیان کنند. این روش باید با هدف گردآوری اطلاعات جامع درباره حادثه انجام شود. این رویه معمولاً توسط افسر حفاظت از منافع و یا دادرس انجام می‌شود. کلیه گزارش‌های ثبت‌شده توسط افسر محافظ/دادرس در یک جای امن حفظ شوند. به طور مثال، یک افسر حفاظتی از سوی فدراسیون بین‌المللی نت بال برای مسابقات جام جهانی نت بال جوانان در سال ۲۰۱۷ منصوب شد. برای نقش او بودجه‌ای با عقد قرارداد بین سازمان کمیته محلی، کمیته ملی المپیک و پارالمپیک نروژ مقرر گردید. حضور مأمور بهزیستی و حراست بخشی از یک برنامه جامع ورزشی امن و خاص برای این رویداد بود. نقش‌ها و مسئولیت‌های مامور رفاه و حفاظت فدراسیون جهانی نت بال، آموزش حداقل‌های اساسی برای حفظ آگاهی ورزشکاران بود و هر دو جنبه

¹ Labeling Perspectives

تجربه مدیریت و حفاظت را بایستی نشان می‌داد. خشونت علیه زنان و دختران در موقعیت‌های ورزشی مانع اصلی برای مشارکت آنهاست. میزان و اشکال خشونت در ورزش که مردان، زنان، دختران و پسران تجربه می‌کنند، متفاوت است. اما شواهد نشان می‌دهد که دختران در معرض خطر خشونت جنسی، آزار و اذیت و استثمار بیشتری هستند. خشونت چه در ورزش و چه خارج از ورزش رخ دهد و اثرات منفی آن روی ورزشکاران زنی که در رشته‌های انفرادی تمرین می‌کنند، قابل ملاحظه است. خشونت‌هایی که در خارج از ورزش اتفاق می‌افتد، می‌تواند قربانیان و کسانی که مورد آزار واقع شده‌اند را در حالی که در حین آموزش هستند، دنبال کنند. به عنوان مثال، تهدیدها یا اتفاقات واقعی خشونت خارج دنیای ورزش به محیط ورزش هم سرایت کند که گاهی اوقات با نتایج غم‌انگیزی برای قربانیان و سایر ورزشکاران همراه است (ترکلی و کوبانگلو^۱، ۲۰۱۸).

مدیران ورزش، مربیان، ورزشکاران و جامعه ورزشی فرصت بسیاری برای مقابله با خشونت علیه زنان و دختران دارند. در حالی که بسیاری از آنها ممکن است احساس کنند که خشونت علیه زنان و دختران موضوع خاصی در سازمان آنها نیست و آنها می‌توانند برای اطمینان از این امر برای آینده گام بردارند. نتایج حاصل از این پژوهش در زمینه عوامل مداخله‌گر مدل مطلوب حفاظت ورزشکاران نخبه ۱ مقوله اصلی، ۳ مقوله فرعی و ۲۱ مفهوم یا کد باز را نشان داد که شامل محدودیت، زیرساخت و ناآگاهی مدیران می‌باشد. فرهنگ رایج و تابوهای موجود در جامعه است که می‌تواند به رشد خشونت و آزار علیه ورزشکاران دامن بزند. باید گفت جامعه‌پذیری، فرایندی است که طی آن عناصر اجتماعی و فرهنگی درونی می‌شوند. رحمانی نیا و همکاران (۱۳۸۰) به دو عامل فرهنگی مؤثر در ایجاد خشونت یعنی «خرده‌فرهنگ خشونت» و «بحران هویت» در جامعه اشاره کرده‌اند. در فرهنگ عمومی، بیش از صلح و گفت و گو و اندیشه ورزی، جنگاوری برجسته شده و در ادبیات فارسی و بیش از سایر متون به حماسه رستم و سهراب پرداخته شده است. دشنام دادن، استفاده از واژگان تحقیرآمیز و به‌کارگیری اسامی حیوانات در مخاطب قراردادن کسانی که از آنها رنجیده‌ایم و دلخور هستیم، حتی برای اعضای خانواده، دوستان، همسایگان، همکاران و دانش‌آموزان در فرهنگ بسیاری از ایرانیان پرکاربرد و قبیح است. بنابراین، می‌توان برخی از خشونت‌های رایج در ورزش علیه کودکان ازجمله خشونت کلامی را محصول خرده‌فرهنگ‌های رایج جامعه دانست که اصلاح این خرده‌فرهنگ‌ها با انتقال تدریجی از پارادایم سنتی به پارادایم جدید و با آموزش‌های صحیح در آینده میسر می‌شود. گیدنز (۱۳۸۷) معتقد است که خشونت، بخشی از یک فرهنگ است که دربردارنده جنگ‌ها، قتل‌ها و جنایت‌های خشونت باری است که میزان آنها در مقایسه با سایر جوامع بیشتر است. علاوه براین، تابوی آموزش و مهمتر از آن، آشکارکردن و افشای خشونت‌ها به‌ویژه تجاوزهای جنسی علیه کودکان معمولاً به

بستری برای توسعه آن بدل شده است؛ همان‌طور که داوس و همکاران^۱ (۲۰۰۶) نیز پنهانکاری این نوع خشونت‌ها را تأیید کرده‌اند. باید گفت که رسانه‌ها به‌مثابه صدای جامعه گاهی از مسیر خود خارج می‌شوند و به جای پراختن به تحلیل خشونت‌های جنسی در جامعه، پیشفرض ضعف اخلاقی را مرتب تکرار کرده‌اند (دارتنال و همکاران^۲، ۲۰۱۳: ۶). استانداردهایی که در ورزش بریتانیا برای مبارزه با خشونت علیه ورزشکاران در ورزش تدوین شده‌اند، بر موارد فیزیکی باشگاه به‌صورت مستقیم تأکید کرده است؛ از آن جمله: نظارت بر باشگاه‌ها برای مرحله‌بندی رسیدگی به شکایت‌های مرتبط با خشونت که جزو استانداردهای چندگانه است. همچنین، یکی از مهمترین عوامل در ساختار باشگاه تأیید صلاحیت مربیان پایه، داوطلبان و هر کسی است که با کودکان و ورزشکاران در ارتباط است؛ خواه در حوزه نظافت، خواه در حوزه حمل و نقل و خواه در حوزه آموزش که در ایران کمتر بر آن تأکید می‌شود. این در صورتی است که در بریتانیا بررسی‌نداشتن سوءپیشینه برای کار در رده پایه، اساسی‌ترین و مهمترین بخش کار در چنین رده‌ای است. با بررسی همه‌جانبه تمامی زوایای زندگی شخصی مربی موردنظر و در صورت نداشتن هیچ‌گونه سوابق کیفری، اجازه کار در چنین رده‌ای برای او صادر می‌شود. دوره‌های موردنظر و نیز نداشتن سوءپیشینه هر سه سال یکبار تمدید می‌شود و مربیان نه تنها باید یکبار دیگر در چنین دوره‌هایی شرکت کنند، بلکه به نداشتن سوءپیشینه جدید نیز نیاز دارند (تقوی، ۱۳۹۶: ۱۴۳). علاوه بر این، شریفی و همکاران (۱۳۹۶) رابطه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی با آزارهای جنسی را معنادار دانستند که خود می‌تواند منبع الهامی برای مدیران باشگاه برای مدیریت خشونت علیه ورزشکاران در ورزش باشد. علاوه بر این، آموزش مدیران و اقدام‌های پیشگیرانه مانند نصب دوربین‌های مدار بسته، تأیید صلاحیت‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی برای مربیان و عوامل باشگاه و والدین توسط باشگاه، ایجاد قوانین سختگیرانه و دوری از پنهان‌کاری می‌تواند به کاهش مجراهای بروز خشونت کمک کنند.

نتایج حاصل از این پژوهش در زمینه راهبردهای مدل ۱ مقوله اصلی، ۴ مقوله فرعی و ۴۰ مفهوم یا کد باز را نشان داد که شامل سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها، اعتمادسازی، روابط عمومی و رسانه و قانون می‌باشد. راهبردهای عمل/تعامل، کنش‌هایی هستند که از پدیده محوری ناشی می‌شوند، در بستر شرایط زمینه‌ای رخ می‌دهند و از عوامل مداخله‌گر تأثیر می‌پذیرند. آگاهی از این راهبردها، نقشه راه روشنی را برای پیاده‌سازی مدل مطلوب حفاظت ورزشکاران نخبه در برابر آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش ایران پیش روی مدیران سازمان‌های ورزشی قرار می‌دهد. سیاست سازمانی به سیاستی اطلاق می‌شود که در تمام طول سال وجود دارد. ممکن است برای محافظت از تمام ورزشکارانی که با سازمان شما در ارتباط هستند، خواه مستقیم باشد (به عنوان مثال، نمایندگان NOC) و خواه غیرمستقیم (مانند ورزشکاران تحت فدراسیون شما).

¹ Dawes et al.

² Dartnall et al.

یک سیاست سازمانی شامل همکاری با ذینفعان، از جمله اعضای سازمان شما و سازمان‌های ملی است. سیاست‌های حمایتی از ورزشکاران سازمانی، به سازمان‌ها کمک می‌کند تا گزارشات آزار و اذیت و سوء-استفاده را که در محدوده این سیاست قرار دارند، به‌طور مؤثر دریافت و مدیریت کنند. بسیاری از سیاست‌های محافظت از ورزشکاران سازمانی، وظایف گزارشگری اجباری را توضیح می‌دهند که گسترده‌تر از تعهدات قانونی یک کشور / ایالت / منطقه است. با این حال، قانون قابل اجرا همیشه باید مورد توجه قرار گیرد. سازمان شما "ممکن است شما را ملزم به گزارش رفتارهای موردپسند کند؛ مانند بزرگسالانی که به یک ورزشکار هدیه ویژه می‌دهند یا وقت خود را با یک ورزشکار در خارج از تمرین سپری کنید که طبق قانون ممکن است گزارش نشود". بنابراین باید در نظر بگیرید که آیا مقررات گزارش‌دهی اجباری گسترده‌تری را در خط‌مشی خود لحاظ خواهید کرد - با توجه به نیازهای ملی/منطقه‌ای که ممکن است اعمال شود. اگر چنین است، اهمیت دارد که به‌طور واضح در سیاست خود در مورد اینکه چه کسی در سازمان شما پیرامون چگونگی آزار و اذیت و سوء استفاده گزارش می‌دهد، نظارت داشته باشید. این سیاست همچنین باید مشخص کند که چه کسی موظف نیست، اما ترغیب می‌شود که آزار و اذیت و سوءاستفاده مشکوک در سازمان خود را گزارش دهد. مولفه دیگری که به آن پرداخته شد، مبحث روابط عمومی بود. مهم است که سیاست‌های حفظ ورزشکاران به‌طور رسمی توسط کارمندان در بالاترین سطح سازمان شما تأیید شوند. همچنین مهم است که سیاست شما به‌طور مؤثر به همه گروه‌های ذینفع ابلاغ شود. ورزشکاران و سایر ذینفعان باید بدانند که سیاست‌هایی در دست است که در آن می‌توان اطلاعات و پشتیبانی بیشتری پیدا کرد و گزارش‌ها به شکلی مناسب بررسی می‌شود. مراحل اساسی مربوط به ارتباطات سیاست در سه حوزه اصلی می‌باشد: ارتباطات داخلی، ارتباطات رقابت سیاست حفاظت از ورزشکاران و ارتباطات سیاست‌های سازمانی. افرادی در سازمان شما هستند که نقش مستقیمی در اجرای سیاست‌ها ندارند. مهم این است که در مورد اهمیت حفاظت از ورزشکار در کل سازمان شما، تفاهم و اتفاق نظر وجود داشته باشد و همه از سیاست‌ها و رویه‌های محافظت از ورزشکاران آگاه باشند حتی اگر آنها به‌طور مستقیم بر تمام اعضای سازمان شما تأثیر نگذارند. ارتباطات داخلی در مورد سیاست‌ها و رویه‌های شما ممکن است از طریق ایمیل، خبرنامه یا دیگر بسترهای ارتباطی داخلی مورد استفاده سازمان‌تان انجام شود. به عنوان مثال، مقالاتی که در بستر ارتباطات داخلی کمیته بین‌المللی المپیک، پیش از بازی‌های المپیک ریو ۲۰۱۶، منتشر شد به کلیه اعضای اداری این نهاد درباره سیاستی که در طول بازی‌های المپیک عملی می‌شود، آگاهی داد. همچنین سایر ابتکارات تحت برنامه پیشگیری از آزار و اذیت و سوءاستفاده در ورزش کمیته بین‌المللی المپیک توسعه داده می‌شود. نتایج حاصل از این پژوهش در زمینه پیامدهای مدل آزار و اذیت ورزشکاران ۱ مقوله اصلی، ۲ مقوله فرعی و ۲۱ مفهوم یا کد باز را نشان داد که پیامدهای شناسایی شده حاصل از راهبردها شامل توسعه

منابع و توسعه منابع مالی سازمان‌های ورزشی می‌شود که تا حدود زیادی منطبق با راهبردها نیز هستند که شامل توسعه منابع و حمایت از ورزشکار می‌باشد. توسعه منابع سازمان یکی از مهم‌ترین مولفه‌های سازمان-های ورزشی و شامل منابع انسانی، منابع مالی، منابع زیرساختی و منابع مشهود و نامشهود است. به طور کلی، رسانه‌ها می‌توانند بر تمامی منابع سازمان تاثیر مستقیم بگذارند. کمیته ملی المپیک هلند و فدراسیون‌های ورزشی هلند مانند چتری حمایتی برای ورزش سازمان‌یافته در هلند هستند. این مجموعه حمایتی همه ورزش‌ها- از ورزش‌های نخبه رشته‌های المپیک و پارالمپیک گرفته تا ورزش‌های ریشه‌ای و پایه- را شامل می‌شود. ۷۵ فدراسیون ورزشی وابسته به کمیته ملی المپیک وجود دارد و حدود ۲۵۰۰۰ باشگاه ورزشی وابسته به این ۷۵ فدراسیون هستند. آمار و ارقام نشان می‌دهد که این باشگاه‌های ورزشی بیش از ۵ میلیون عضو دارند. کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی هلند توسعه سیاست پیشگیری از سوءاستفاده را برای همه ورزش‌های سازمان‌یافته آغاز کرده‌اند. سیاست این دو سازمان ورزشی برای جلوگیری و مقابله با ارعاب جنسی در ورزش در سال ۱۹۹۶ در مجمع عمومی به تصویب رسید. طیف وسیعی از منابع برای کمک به فدراسیون‌ها در ایجاد هر دو اقدام پیشگیری برای کاهش احتمال سوءاستفاده و اقدامات سرکوب‌گر (پاسخگو) ایجاد شده است- بنابراین آنها می‌توانند در صورت اقدام مناسب پاسخ مناسب دهند. دوم، برای اطمینان از استفاده مؤثر سیاست، اقداماتی راهبردی با برقراری ارتباط مستقیم با کلپ‌های ورزشی محلی انجام شد و ابزارهایی که در ابتدا برای فدراسیون‌های ورزشی ابداع شده بود، بازنویسی گردید تا آنها را برای باشگاه‌های ورزشی محلی قابل دسترس‌تر کند. ممکن است حوادث آزار و اذیت و سوءاستفاده در سطح باشگاه یا فدراسیون ورزشی در هلند اتفاق بیفتد که مستقیماً از طریق یک خط‌مشی اختصاصی- که اکنون «ورزش نقطه اطمینان» نامیده می‌شود- به طور مستقیم به کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی هلند گزارش می‌شود. سپس کمیته ملی المپیک و فدراسیون‌های ورزشی هلند از طریق مشاوران محرمانه آموزش دیده ویژه که مشاوره و پشتیبانی قربانیان را هم بر عهده دارند، به این گزارش‌ها پاسخ می‌دهند.

منابع

- افروزه؛ زارعیان و کاظمی کرانی، بهلول. (۱۳۹۸). «شناسایی و تحلیل ابعاد خشونت علیه کودکان در حوزه ورزش (رهیافت مبتنی بر تئوری داده‌بنیاد). پژوهش در ورزش تربیتی. ۷(۱۶)، صص ۲۱۳-۲۳۴.
- تقوی رفسنجانی، احسان و پوررنجبر، محمد. (۱۳۹۶). «بررسی رابطه بین تاکتیک‌های اعمال قدرت مربیان و سلامت سازمانی تیم‌های فوتبال استان کرمان». اولین کنفرانس ملی مطالعات نوین مدیریت در ایران. ص ۱۴۳.
- رحمانی‌نیا؛ صالحی، سیروس؛ کیلاشکی، رشاد و همتی‌نژاد، مهرعلی. (۱۳۸۰). «بررسی عوامل پرخاشگری در میدان‌های ورزشی از دیدگاه ورزشکاران، تماشاگران و متخصصان تربیت‌بدنی». المپیک. ۱۸(۸)، صص ۳۹-۴۶.
- رمضانی‌نژاد، رحیم و هژبری، کاظم. (۱۳۹۶). مبانی توسعه ورزش و کاربرد آن در ورزش ایران. مجلس و راهبرد. ۹۱(۲۴)، صص ۲۳۳-۲۶۴.

- سهراب زاده، مهراڻ و منصوریان راوندی، فاطمه. (۱۳۹۶). «تجربه زیسته زنان از خشونت کلامی در خانواده (مطالعه موردی: زنان شهر کاشان)». زن در فرهنگ و هنر. شماره ۲، صص ۲۶۴-۲۴۵.
- شریفی، نیلوفر؛ مرادیان، علیرضا؛ مرادیان، پژمان و باقری، نگار. (۱۳۹۶). «بررسی عوامل خانوادگی مرتبط با کودک‌آزاری در میان والدین کودک آزار». اولین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی.
- شکاری نمین، رشید و حاجیان، ابراهیم. (۱۳۹۳). «بررسی تاثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی (فیس بوک) بر سبک زندگی جوانان». نشریه مدیریت فرهنگی. دوره ۸، شماره ۲۶، صص ۷۹-۶۳.
- ظهیری، مسعود و آقاپور، سیدمهدی. (۱۳۹۳). «اجتماعی‌شدن از طریق ورزش؛ ورزشی‌شدن از طریق جامعه». همایش علمی انجمن تربیت‌بدنی و علوم ورزشی ایران. ص ۹۸.
- محسنی، ر. (۱۳۸۸). «تحلیل رفتار پرخاشگری و خشونت ورزشی با تاکید بر رهیافت روان‌شناختی اجتماعی». مطالعات جامعه شناسی. (۳۱)، صص ۵۱-۷۲.
- Brackenridge, C., Bringer, J., & Bishopp, D. (2005). "Managing cases of abuse in sport". Child Abuse Review, 14, 259-274.
- Dartnall, Elizabeth., Post-Grad Dip: Counselling., Rachel, Jewkes. (2013). "Sexual violence against women: The scope of the problem". Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology, 27(1): 3-13.
- Dawes, A., Long, W., Alexander, L. & Ward, C. (2006). "A situation analysis of children affected by maltreatment and violence in the Western Cape". (Commissioned by the Research Directorate, Department of Social Services & Poverty Alleviation: Provincial Government of the Western Cape, Cape Town, South Africa, May). <http://hdl.handle.net/20.500.11910/6594>.
- Emilie Thienot., Ben Jackson., Jean F. Fournier. (2014). "Development and preliminary validation of the mindfulness inventory for sport". Psychology of Sport and Exercise, 15(1): 72-80.
- Fasting, k. (2014). "Sexual harassment and abuse in Sport: prevalence and prevention. SCIENTIFIC REPORT SERIES". women and sports, issue 1. 4
- Fasting, K., Brackenridge, C., & Knorre, N. (2010). "Performance level and sexual harassment prevalence among female athletes in the Czech Republic". Women in Sport and Physical Activity Journal, 19(1), 26-32.
- Hillis, Susan D., James A. Mercy & Janet R. Saul. (2017). "The enduring impact of violence against children". Psychology, Health & Medicine, 22(4): 393-405.
- Jackson, S. J. (2015). "Assessing the sociology of sport: On media, advertising and the commodification of culture". International Review for the Sociology of Sport, 50(4-5), 490-495.
- Jeannine Ohlert, Corinna Seidler, Thea Rau, Bettina Rulofs & Marc Allroggen. (2018). "Sexual violence in organized sport in Germany". German Journal of Exercise and Sport Research, Vol.48:59-68.
- Kavussanu, M., Stanger, N. (2017). "Moral behavior in sport". Current Opinion in Psychology, 16, 185-192.
- Marks, S., Mountjoy, M., Marcus, M. (2011). "Sexual harassment and abuse in sport: the role of the team doctor". British Journal of Sports Medicine, 46(13) pp. 905-908.
- Mountjoy M, Brackenridge, C., Arrington, M., Blauwet, C., Carska-Sheppard, A., Fasting, K., Starr, K. (2016). "International Olympic Committee consensus statement: harassment and abuse (non-accidental violence) in sport". British Journal of Sports Medicine;50.
- Mountjoy, M., Brackenridge, C., Arrington, M., Blauwet, C., Carska-Sheppard, A., Fasting, K., Budgett, R. (2016). "International Olympic Committee consensus statement: harassment and abuse (non-accidental violence) in sport". British Journal of Sports Medicine, 50(17), 1019-1029.
- Parent, S. (2011). "Disclosure of sexual abuse in sport organizations: A case study". Journal of Child Sexual Abuse, 20(3), 322-337.
- Romijn, D., van Kalmthout, J., Breedveld, K., Lucassen, J. (2013). "VSK-monitor 2013". Voortgangrapportage Actieplan Naar een veiliger sportklimaat. Utrecht.

- Stirling, A. E., Kerr, G. A. (2012). **“Defining and categorizing emotional abuse in sport”**. European Journal of Sport Science, 8(4), 173-181.
- Terekli MS, Çobanoglu, H. O. (2018). **“Sexual Harassment and Abuse in Sports: In the Context of Turkey Sample Determination of Risk Factors in Relationship of Coaches and Female Athletes”**. Journal of Education and Training Studies, 6(10):169-76.
- Vertommen, T., Schipper-van Veldhoven, N., Wouters, K., Kampen, J., Brackenridge, C. H., Rhind, D. J. A., Eede, F. A. D. (2016). **“Interpersonal violence against children in sport in the Netherlands and Belgium”**. Child Abuse و Neglect, 51, 223-236.

